

Lunna-Bladet

Informationsblad till medlemmar i bostadsrättsföreningen Lunna, Skoghall
Ansvarig utgivare: Styrelsen BRF Lunna, Redaktör: Lars Ohlsson

April 2007

Hej på er!

Nu är det äntligen vår, det har verkligen varit underbara dagar de senaste veckorna. Efter vinter, snö och kyla så är det alltid lika härligt när våren och värmen kommer. I handen håller du årets första LunnaBlad innehållande info kring årsstämman, trapphusrenovering, parkering, Cirkus Skratt-erbjudande, och miljöspecial.

◆ Årsstämma 22 februari

Den 22 februari hölls årets årsstämma i Skoghalls Folkets Hus. Tyvärr deltog endast 39 stycken av 233 medlemmar, vilket innebär enbart 17 procent. Det är beklagligt att inte fler vill vara med och påverka vårt gemensamma boende, vilket är den största poängen med att bo i en bostadsrättsförening. De som inte var där får nu istället acceptera de beslut de deltagande 39 personerna tog. Det var en mycket trevlig och informativ årsstämma. Mats Eriksson från HSB Centrala Värmland valdes till stämмоordförande, och förklarade på ett mycket bra sätt vad våra siffror i Årsredovisningen egentligen innebär. På stämman togs även vissa andra beslut, ett utdrag presenteras nedan. Inga motioner hade inkommit till stämman. Mer utförlig info finns på vår hemsida.

◆ Styrelse 2007

Gällande val av de styrelseledamöterna som stod i tur att avgå, omvaldes samtliga på 2 nya år. Dessa ledamöter var Jan Ankarsund, Lars Ohlsson och Patrik Holmqvist samt suppleanten John Karlsson. Tidigare suppleanten Henny Nykvist valde att under förra kalenderåret ställa sin plats till förfogande, som fyllnadsval för hennes plats i 1 år valdes istället Anna Emmerfors. Även vår förra revisor, Sten Sirén, valde att efter många års trogen tjänst att ställa sin plats till förfogande. Ny revisor valdes istället Sven-Olof Eklund, som bl.a. sitter i styrelsen för HSB Centrala Värmland. Styrelsesammansättningen för 2007 hittar ni på anslagstavlan i respektive trapphus, samt på hemsidan.

◆ Trapphus och lägenhetsdörrar

Med på dagordningen för stämman fanns ett förslag kring renovering av våra trapphus och byte av lägenhetsdörrarna mot nya säkerhetsdörrar samt byte av låssystem. Årsstämman beslutade att följa styrelsens förslag, och vi har därför börjat projektera inför detta, och kommer att sammanställa ett förfrågningsunderlag så vi kan ta in anbud på från olika entreprenörer. Vår ambition är att kunna ha förfrågningsunderlaget klart i mitten av sommaren, för utlämnande på anbud efter semestern.

◆ Parkering och garage, förhyrda p-platser upphör fr.o.m. 1 April

Inför stämman hade styrelsen även förslagit att anlägga ca 40 nya parkeringsplatser bakom Prästgårdsvägen 13A, mot Vändgatan. Detta är enda stället som vi idag kan tillåtas anlägga fler parkeringsplatser. Årsstämman beslutade att styrelsen går vidare med förslaget, och kontakt har därför tagits med Hammarö Kommun gällande planändring och byggnadslov, och därefter kommer vi att ta in anbud även för detta projekt.

Förhyrda parkeringsplatser upphör fr.o.m. 1 april. Vi anser det mer rättvist att alla medlemmar har samma rättighet till våra parkeringsplatser, detta då vi idag inte har tillräckligt med p-platser i förhållande till antalet lägenheter. De förhyrda parkeringsplatserna upphör att gälla 1 april, och återgår då till vanliga parkeringsplatser tillgängliga för alla boende i Lunna.

Lunna-Bladet

Informationsblad till medlemmar i bostadsrättsföreningen Lunna, Skoghall
Ansvarig utgivare: Styrelsen BRF Lunna, Redaktör: Lars Ohlsson

April 2007

Styrelsen kommer även att se över alla hyresavtal för garagen och få till stånd en avtalsförändring som kommer att kräva att garagen enbart får utnyttjas för parkering av motorfordon. Detta för att förhindra att garagen används som förråd, och därmed ytterligare blockerar parkeringsmöjligheter för våra bilar.

◆ **Skräpcontainer mellan 10-13 april**

Mellan 10-13 april ställer vi ut skräpcontainer igen, 1 container per innergård. Passa på att rensa era förråd mm. Dock får inga miljöfarliga produkter slängas i dessa containers, utan detta måste lämnas in på kommunens miljöstationer.

◆ **Följ med på Cirkus Skratt den 13 maj till mycket förmånligt pris**

HSB Centrala Värmland har hyrt en hel föreställning av Cirkus Skratt, och erbjuder oss medlemmar att köpa biljetter för endast 50:- per person (ordinarie pris från 200:-). Biljetter beställs av vicevärden senast 13 april. Du kan även maila din beställning på brflunna@bredband.net. Biljettkostnaden läggs till på en månadsavgift ("hyra") senare i år.

◆ **Säg Nej Tack till reklam**

HSB CV har tagit fram en klisterdekal "Ingen Reklam Tack" för HSB-medlemmar. Alla kan hjälpas åt och göra en insats för vår gemensamma miljö och minska pappersförbrukningen. Ett enkelt sätt är att tacka nej till all reklam, som ändå slängs till pappersåtervinning. Dekal kan hämtas kostnadsfritt på Vicevärdskontoret.

◆ **Lunna inför högre miljötänkande**

Miljö - Vad har det med en bostadsrättsförening att göra?

Vi hör och ser i media varje dag om vår allvarliga miljösituation, där växthuseffekten gör att det blir allt varmare på jorden, glaciärerna smälter, och koldioxidhalten ökar katastrofalt i vår atmosfär. Alla är överens att vi måste göra något för att minska växthuseffekten. Men vad kan vi som boende i Lunna göra, och spelar det egentligen någon roll vad vi som enskild individ gör i vårt boende?

För att dra vårt strå till stacken kommer vi att satsa mer på miljöfrågor i vår förening. På vår hemsida finns sedan slutet mars en miljöavdelning med information kring vår miljösituation och vad vi kan göra i vårt boende för att minska vår miljöpåverkan.

Som bilaga till detta LunnaBlad bifogar vi ett utdrag från hemsidan med små enkla tips vad vi kan tänka på. Det är små saker som tillsammans blir till en stor förändring för miljön. Ingen kan ensam rädda vår miljösituation, men tillsammans kan vi göra underverk!

Ett enkelt sätt att påverka vår klimatpåverkan vore om alla bytte ut minst en glödlampa i hemmet till lågenergilampa. Förutom att de håller tio gånger längre än vanliga glödlampor så förbrukar dom bara en femtedel av elen. Tänk om varje medlem i Lunna ersatte en 60 watts glödlampa, då har vi helt plötsligt tagit bort 252 stycken 60 watts glödlampor som ersatts med lågenergilampor som enbart drar 11 watt per styck. Läs våra enkla tips vad vi mer kan göra i vårt boende, och varför det är viktigt att även vi som bostadsrättsförening har miljö högt upp på vår agenda. För er som önskar mer information finns utförligare artiklar på hemsidan.

= HA EN RIKTIGT TREVLIG PÅSK, ÖNSKAR VI I STYRELSEN! =

..och samtidigt spara pengar - en bra kombination!

Några enkla tips att spara energi

Nedan följer lite enkla tips vad vi som boende i Lunna kan göra för vår miljö. Att tänka på miljön behöver inte innebära katastrofala omställningar eller besvär, egentligen är det ganska enkelt...

Klicka dig fram på nedan länklista;

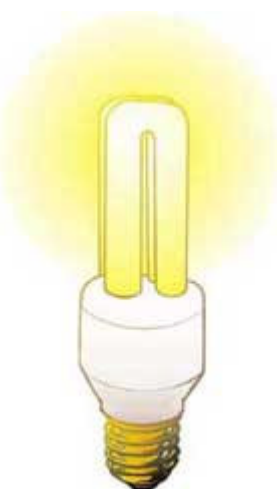
- 1. Byt ut era lampor mot lågenergilampor eller lysrör, och släck lampor när ni inte är i rummet
- 2. Använd datorns energispar-läge och stäng av datorn när ni inte använder den
- 3. Standby-läge – en miljöbov, Stäng av på riktigt!
- 4. Tvätta vid lägre temperaturer och låt tvätten hängtorka
- 5. Spara vatten vid dusch/bad
- 6. Spara vatten vid diskning
- 7. Byt ut dina vitvaror och spara pengar
- 8. Lägga locket på din energiförbrukning när du lagar mat!
- 9. Fråga din el-leverantör om miljövänlig Grön el
- 10. Dra ner värmen med en grad i din lägenhet
- 11. Vädra rätt under kalla årstiden
- 12. Måste du ta bilen? Ta cykeln eller bussen istället!
- 13. Källsortera mera!
- 14. Säg "Nej Tack till Reklam", minska papperkonsumtionen

Slutord, små saker gör underverk!

1. Byt ut era lampor mot lågenergilampor eller lysrör, och släck lampor när ni inte är i rummet.

Släck ljuset är en uppmaning som de flesta hört någon gång. Och faktum är att du kan spara många sköna slantar på att inte låta ljuset stå på i onödan. Ett normalhushåll förbrukar runt 1000 kWh per år för belysning, vilket är runt 17 procent av det totala behovet av hushållsel för en familj med två vuxna och två barn.

Du kan spara cirka 500 kWh årligen genom att byta de tio lampor som lyser längst till lågenergilampor eller kompaktlysror. Lågenergilampor och kompaktlysror har ungefär 10 gånger så lång livslängd som vanliga glödlampor och förbrukar 80 procent mindre energi. Som exempel motsvarar en 9W lågenergilampa en 40W vanlig glödlampa, och en 11W lågenergilampa motsvarar en 60W glödlampa.

En vanlig glödlampa på 60 watt som används fem timmar per dygn

kostar 110 kronor per år i drift. En energisparlampa på 11 watt kostar i jämförelse endast 19 kronor per år.

[Tillbaka till början](#)

2. Använd datorns energispar-läge och stäng av datorn när ni inte använder den.

Att lämna datorn på över natten slösar el som skulle räcka till att skriva ut 800 A4-sidor med en laserskrivare. På ett år motsvarar det 1,9 ton i koldioxidutsläpp (fakta hämtat från Aftonbladet.se). Om en modern dator står på dygnet runt/året runt motsvarar detta ca 1500 kWh (jämför det med en normallägenhets totala årsförbrukning!).

[Tillbaka till början](#)

3. Standby-läge – en miljöbov, Stäng av på riktigt!

Många har idag såväl TV, DVD, Surround system, digitalbox, video eller TV-spel i sitt vardagsrum. Trots att inte apparaterna används förbrukar stand-by läget runt 0,65 kWh per dygn motsvarande 237 kWh på ett helt år. I sin livstid drar faktiskt dina apparater mer ström när dom inte används än under den tid dom används. De flesta apparater är mer av än på, därför drar dom mer el över tiden i standby-läge. En video förbrukar t.ex. 19 gånger mer energi i standby-läge än under sin livstid när den används.

Även alla strömeliminators/adaptrar till datortillbehör, trådlösa telefoner, batteriladdare till mobiltelefoner etc, drar ström. En strömadapter kan förbruka runt 0,2 kWh per dygn motsvarande cirka 70 kWh år bara genom att sitta i vägguttaget utan att användas.

Mätningar visar att de sammanlagda energiförlusterna från standby-läge och strömadaptrar i ett normalhushåll uppgår till mellan 300-700 kWh per år, vilket motsvarar ungefär detsamma i pengar.

[Tillbaka till början](#)

4. Tvätta vid lägre temperaturer och låt tvätten hängtorka.

Det är en ansenlig mängd tvätt som passerar tvättmaskin och torktumlare under ett år, runt 175 kilo per person. En tvättmaskin förbrukar cirka 1,4 kWh för 4 kilo tvätt i 60 grader, samma mängd tvätt i 40 grader förbrukar endast 0,6 kWh. Om man undviker att tvätta vid 60 grader skulle enorma mängder energi sparas. Dagens moderna tvättmedel kan tvätta lika rent vid lägre temperaturer, och tvättar ofta lika rent utan förtvätt.

Se till att alltid tvätta med full maskin, den mesta energin går till uppvärmning av vattnet som sedan åker direkt ut i avloppet dessutom förbrukas lika mycket vatten och el även om tvättmaskinen endast är halvfull.

Att torktumla tvätten drar tre gånger så mycket energi som att tvätta den, dessutom slits kläderna fortare i en torktumlare. Låt hellre tvätten hängtorka.

När du köper tvättmaskin och torktumlare ska du naturligtvis se till att den är så högt energiklassad som möjligt, helst A-klass. Men se också till att tvättmaskinen har högt centrifugeringsvarvtal, minst 1000 varv/min. Dålig centrifugering gör att mycket energi går åt att torka tvätten.

[Tillbaka till början](#)

5. Spara vatten vid dusch/bad

Ett normalhushåll förbrukar i medeltal 200 kubikmeter vatten årligen. Vattenförbrukningen varierar starkt i olika familjer, vissa förbrukar dubbelt så mycket som andra, men snittförbrukningen räknas till 210 liter per dygn, varav 70 liter (33%) utgör varmvatten.

Det finns en hel del att göra för att minska sin vattenförbrukning. Att duscha i 5 minuter istället för att bada, sänker kostnaden för varmvatten till hälften; från 6 kWh till 3 kWh. Men kom ihåg att om du står i duschen i 15 minuter istället för 5 minuter så ökar förbrukningen till 9 kWh.

[Tillbaka till början](#)

6. Spara vatten vid diskning

Att diska för hand i diskho eller diskbalja samt skölja i sköljbalja, är ett energisnålt sätt att diska. Att däremot diska och skölja under rinnande vatten är en dödssynd i energispartider. Fem minuter skölj eller disk under rinnande vatten förbrukar hela 3,0 kWh – tre gånger så mycket som att diska i diskhon!

Du som för bekvämlighets skull väljer diskmaskin, bör koppla upp den till kallvattenanslutningen. En kallvattenansluten diskmaskin drar 20-40 procent mindre energi eftersom varmvatten endast används under själva diskmomentet och vid sköljning. En diskmaskin med kallvattenanslutning förbrukar runt 1,4 kWh per disk, medan en varmvattenansluten maskin drar uppåt 2,1 kWh för varje disk. Och kom ihåg: en halvfull maskin drar lika mycket ström som en full. Se därför till att diskmaskinen är välfyllt innan du kör igång, och välj program med 55 grader, det räcker oftast.

[Tillbaka till början](#)

7. Byt ut dina vitvaror och spara pengar

Din kyl, frys och sval förbrukar cirka 1000 kWh per år, förutsatt att du har någotsånär moderna vitvaror. Om du har kyl och frys äldre än 10 år, är det inte ovanligt att energiförbrukningen är det dubbla!

En modern kombinerad kyl/sval drar ungefär 0,5-1,0 kWh per dygn. En kombinerad kyl/frys drar cirka 1,0-1,7 kWh per dygn, och en frys runt 1,0-2,0 kWh under 24 timmar.

För att hålla nere energiförbrukningen är också viktigt att hålla rätt temperatur i kyl och frys. Varje onödig kallgrad i frysen drar runt 1 kWh mer i veckan, en 5 procentig ökning av energiåtgången. Rekommenderade temperaturer i kyl är 4-6 plusgrader och i frys minus 18 grader.

Lite tips:

- Låt frysvaror tina i kylan så får du gratis kyla i kylskåpet. Ställ däremot inte varma varor i kylskåpet då det krävs mycket energi

att kyla ner dessa.

- Frysaren är den stora energislukaren. Se till att den är ordentligt avfrostad och håll kondensorn (det svarta rör- paketet på baksidan) fri från damm. En dammig kondensor kan innebära upp till 30% högre elförbrukning!
- Köp energisnåla vitvaror. Idag är alla vitvaror energiklassade, där A-klass innebär lägsta förbrukning.
- Köp inte större kyl eller frys än nödvändigt. Ett hushåll med fyra personer har sällan nytta av större volym än 350 liter.

[Tillbaka till början](#)

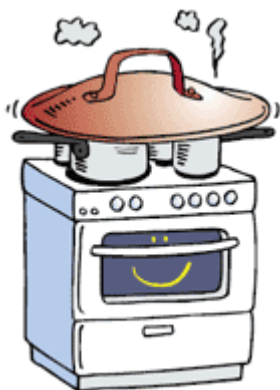
8. Lagg locket på din energiförbrukning när du lagar mat!

Att laga mat innebär helt naturligt en hel del energiåtgång.

-Spisen

En spisplatta förbrukar på full effekt runt 1,5 kWh/tim och en större stekplatta runt 2,0 kWh. Så kom ihåg att lägga locket på kastrullen – du kan spara 30-50% energi som annars skulle gå förlorad!

Se till att kastrullerna har jämn botten och samma storlek som plattan (hellre för liten platta än för stor platta på spisen). Stäng av plattan och utnyttja eftervärmningen att laga färdigt maten.

-Ugn

Att laga mat i ugn är betydligt energisnålare än att ha flera spisplattor på samtidigt. En ugn med temperatur på 200 grader förbrukar cirka 0,6 kWh varje timme medan en platta på full effekt drar mellan 1,5-2,0 kWh.

-Köksfläkten

Köksfläkten är i sig en blygsam energiförbrukare i jämförelse med spisen, bara motsvarande en 60 watts glödlampa. Däremot drar den ut stora mängder uppvärmd luft som måste ersättas. Vid en utetemperatur runt nollstreckets motsvarar det en energiförbrukning på 2-3 kWh per timme. Så låt inte fläkten stå på för fullt i onödan.

[Tillbaka till början](#)

9. Fråga din el-leverantör om miljövänlig Grön el

Dom flesta större el-leverantörerna har idag ett miljövänligt alternativ som t.ex. vindkraft, vattenkraft, biobränsle mm, som inte orsakar koldioxid-utsläpp. Fråga din elleverantör och begär grön el!

Att gå över till el som produceras av förnyelsebara källor, exempelvis vindkraft etc., sparar varje hushålls utsläpp av koldioxid med en tredjedel.

Bra Miljöval

[Tillbaka till början](#)

10. Dra ner värmen med en grad i din lägenhet

Varje grads sänkning i våra lägenheter motsvarar minst 5 procent besparing av föreningens uppvärmningskostnad.

En HSB-bostadsrättsförening i Värmland med ungefär samma storlek som Lunna, sparade drygt 50.000:- på ett år bara genom denna åtgärd. Besparingen beror självklart på vilken typ av uppvärmning man har, men det finns stora pengar att tjäna

förutom att man även gör en insats för miljön.

Rekommenderad temperatur i en bostad är:

ca 18 grader i sovrum

ca 20-21 grader i ett vardagsrum

[Tillbaka till början](#)

11. Vädra rätt under kalla årstiden

Om du vill vädra så gör det med tvärdrag under kort tid istället för att ha fönstret på glänt under lång tid. Den kalla årstiden rasar annars kylan över elementtermostaten som öppnar fullt och vi eldar för kråkorna.

Se över fönstrens tätninglistor, att slippa fönsterdrag förbättrar även din inomhusmiljö. Har du persienner så fäll gärna ner dessa nattetid under den kalla årstiden så isolerar du ute kylan bättre.

Var även noga med att stänga våra entrédörrar. Ibland står dom helt öppna och all värme rasar ut, dessutom ökar inbrottsrisken när dom står öppna.

[Tillbaka till början](#)

12. Måste du ta bilen? Ta cykeln eller bussen istället!

Av gammal vana och slöhet tar vi ofta bilen trots att vi egentligen kunde ha gått, cyklat eller tagit bussen.

För varje liter bränsle som förbränns i en bil, frigörs i genomsnitt över 2,5 kilo koldioxid. De stora utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser anses vara den främsta orsaken till klimatförändringarna. En person som reser ensam i en bil orsakar tre gånger större koldioxidutsläpp per kilometer än om han eller hon tagit tåget.

Om man exempelvis väljer att samåka så halverar man ju utsläppet av koldioxid på en gång.

Genom att dessutom välja en energisnål bil kan man både spara pengar och miljön. Väljer man att åka kollektivt, så är det ett ännu mer miljövänligt sätt att resa. Ju fler som reser tillsammans, desto mindre utsläpp av koldioxid.

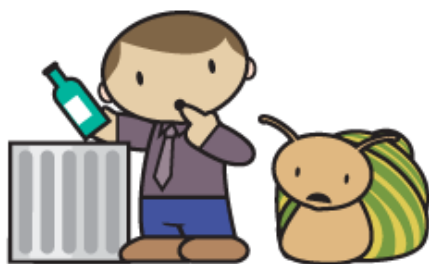
Om du måste ta bilen, kör mjukt och håll hastigheten. Om alla höll hastighetsbegränsningarna skulle koldioxidutsläppen i Sverige minska med ca 1 miljon ton.

Det bästa för miljön är dock att undvika bilåkning i möjligaste mån, och istället ta cykeln eller en promenad. Så nästa gång du *"bara ska till affären och köpa tidningen"*, ta en promenad eller cykeln istället. Då spar du både miljön och får motion!

[Tillbaka till början](#)

13. Källsortera mera!

Det är väldigt lätt att vi kanske slänger reklam, tidningar, batterier etc tillsammans med våra hushållssopor i sopnedkastan. Samla

dess istället i en papperskasse och släng i våra källsorteringsrum. Här är vi i Lunna långt framme, och alla boenden ska ha en stor eloge!

[Tillbaka till början](#)

Vart slänger jag skräpet?

Säg "Nej Tack till Reklam", minska papperskonsumtionen

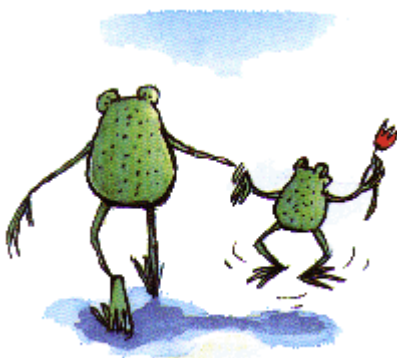
INGEN REKLAM
-men gärna samhällsir

Ett enkelt sätt att minska

papperskonsumtionen är att tacka nej till all reklam vi får varje vecka, som ändå åker rakt ned i soporna, (givetsvis lägger vi alla detta i pappersåtervinning i våra källsorteringsrum). Det blir åtskilliga kilon som kommer i vår postlåda varje år.

HSB Centrala Värmland har i samarbete med Miljöforum tagit fram dekalen "Reklam Nej Tack", som finns att hämta på vicevärdskontoret, så minskar vi den hantering och miljöpåverkan det innebär att producera all papper och reklam.

[Tillbaka till början](#)

Små saker gör underverk!

Många tänker på miljöarbete som något jobbigt och tråkigt, och att man måste sluta med allt. Men man behöver inte gå till överdrift och flytta ut till en stuga mitt i skogen och odla sin egen mat och avskärma sig från yttervärlden, det räcker med flera småsaker som tillsammans gör stor skillnad.

Om vi tänker på ovan enkla punkter, var för sig små saker

men som sammanlagt gör stor påverkan på miljöutsläpp, så har vi kommit mycket långt. Kom gärna med egna förslag, Vad mer kan vi tillsammans göra i Lunna för att hjälpa vår miljö? Hör av er till oss i styrelsen på Brflunna@bredband.net eller skriv på Anslagstavlan här på hemsidan.

På förhand stort tack för ni hjälper till och tänker på vår gemensamma miljö

Läs gärna mer vad vi i Lunna kan göra för miljön på [denna länk](#).

Lars Ohlsson, Webmaster brf Lunna 2007-03-27